

فصل ٦

نفت و گاز

۶- نفت و گاز

مقدمه:

در این فصل آمار و اطلاعات مربوط به انواع فرآورده‌های نفت و گاز ارائه شده است. اطلاعات مربوط به سایر انواع انرژی (هسته‌ای، خورشیدی، نیروی باد و ...) چون هنوز استفاده از آنها در این استان متداول نشده است، وجود ندارد.

نفت به عنوان یکی از مهمترین انواع انرژی از جایگاه و اهمیت ویژه‌ای در اقتصاد کشور برخوردار می‌باشد. اولین چاه نفتی در سال ۱۲۷۸ هجری شمسی در مسجد سلیمان با نتیجه مطلوب، حفر شد و از همین زمان بود که فعالیت صنعت نفت در ایران آغاز گردید. چند دهه اخیر پس از آغاز فعالیت صنعت نفت، سازمان آن نیز همگام با تاسیسات فنی و عملیاتی گسترش یافت و امروزه در قالب تشکیلاتی عظیم با نام (وزارت نفت) هدایت کلیه عملیات مربوط به صنعت نفت کشور را در بخش‌های نفت، گاز و پتروشیمی بر عهده دارد. علاوه بر نفت، ایران با دارا بودن بیش از بیست هزار میلیارد فوت مکعب گاز قابل استحصال در ذخایر ثبت شده، بین کشورهای دارای گاز جهان در مقام دوم قرار دارد. شرکت ملی گاز ایران در اسفندماه ۱۳۴۴ هجری شمسی تاسیس شد. این شرکت یکی از شرکتهای تابع وزارت نفت است که مسئولیت اداره کلیه امور مربوط به جمع‌آوری، پالایش، انتقال و فروش گاز طبیعی را بر عهده دارد. آمار و اطلاعات این فصل توسط شرکتهای تابع وزارت نفت در استان و شرکت ملی گاز استان به روش ثبتي جمع‌آوری شده و ارائه گردیده است.

تعاریف و مفاهیم بکار رفته در این فصل به شرح زیر است:

بنزین: آمیزه‌ای از هیدروکربورهای به طور عمده حلقوی و ایزومره، با نسبت‌های متفاوت است که برای افزایش درجه آرام سوزی آن، برخی از ترکیبات آلی به آن اضافه می‌شود.

نفت سفید: برشی از نفت خام و متشکل از سه نوع هیدروکربور پارافینی، نفتینی و آروماتیکی می‌باشد. این فرآورده به عنوان سوخت گرمایشی و سوخت مراکز حرارتی به کار می‌رود و یکی از مواد اصلی سازنده سوخت جت است.

نفت گاز: فرآورده‌ای است که بعد از برش نفت سفید بدست می‌آید و به عنوان سوخت ماشین‌آلات کشاورزی، صنعتی و وسایل نقلیه عمومی و تاسیسات حرارتی بکار می‌رود.

نفت کوره: از بازمانده تقطیر نفت خام در برج‌های تقطیر پالایشگاه بدست می‌آید و یکی از سوخته‌های عمده کشتی‌ها و واحدهای بزرگ صنعتی از جمله نیروگاه‌های برق بشمار می‌رود.

۶- نفت و گاز _____ سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

گاز مایع: مخلوطی از گازهای پروپان و بوتان می‌باشد که تحت شرایطی مشخص (فشاری حدود ۱۱۰-۱۰۰ پوند به اینچ مربع) به صورت مایع در می‌آید.

گاز طبیعی: گاز تولیدی از منابع نفتی و گازی را گاز طبیعی یا غنی می‌گویند.

انشعاب گاز: به خطوطی که جهت ارسال گاز از خطوط انتقال، خطوط تغذیه و شبکه تا ایستگاه اختصاصی مشترک نصب می‌شود، انشعاب اطلاق می‌گردد.

مشترک گاز: عبارت است از شخص حقیقی یا حقوقی که طبق روش پذیرش متقاضیان گاز طبیعی پس از تحویل مدارک مورد نظر و پرداخت حقوق و هزینه‌های متعلقه در دفتر پذیرش، اشتراک ثبت و شماره اشتراک به وی اختصاص یافته باشد.

مصرف کننده: به مشترکینی اطلاق می‌گردد که جریان گاز آنها پس از طی مراحل اشتراک‌پذیری راه‌اندازی شده باشد.

سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹ _____ ۶- نفت و گاز

۱-۶- مصرف انواع فرآورده‌های نفتی

(هزار لیتر)

نفت سفید	بنزین	سوختهای هواییما	گاز مایع (تن)	جمع	سال و شهرستان
۳۲۰۰۰۰	۱۲۵۰۰۰	-	۳۵۱۰۰	۱۰۹۵۳۰۰	..... ۱۳۷۰
۳۵۱۳۹۱	۱۸۶۸۶۷	-	۳۸۴۰۱	۱۲۶۹۴۹۲	..... ۱۳۷۵
۲۰۴۷۳۵	۴۸۰۲۲۴	۱۱۴۰۷	۴۳۰۲۸	۱۷۰۶۰۲۱	..... ۱۳۸۵
۱۹۸۱۶۲	۴۳۳۰۱۸	۷۲۱۰	۳۷۸۷۱	۱۸۰۸۴۹۵	..... ۱۳۸۶
۱۷۴۰۷۱	۴۳۵۰۰۹	۹۱۹۶	۳۷۹۶۲	۱۸۳۷۱۵۴	..... ۱۳۸۷
۱۶۳۹۸۱	۴۲۵۶۲۲	۱۱۰۵۵	۴۲۱۸۲	۲۰۸۴۴۳۴	..... ۱۳۸۸
۱۱۸۲۲۶	۳۸۸۵۶۱	۱۰۷۳۴	۴۳۲۱۲	۱۸۳۷۵۴۵	..... ۱۳۸۹
۱۰۹۲۴	۲۰۸۱۷	۰	۳۴۱۶	۸۰۵۰۶	..... اسدآباد
۱۴۷۵۳	۳۰۵۱۱	۰	۳۳۸۸	۱۴۸۴۰۲	..... بهار
۸۷۵۱	۱۹۳۰۱	۰	۲۱۹۶	۵۷۶۰۶	..... تویسرکان
۱۰۴۷۱	۲۳۳۴۷	۰	۴۲۱۵	۱۱۹۶۸۳	..... رزن
-	-	-	-	-	..... فامنین ^(۱)
۳۴۵۶۰	۳۰۰۵۸	۹۳۵۴	۳۸۳۹	۱۷۵۹۳۰	..... کیبودرآهنگ
۱۰۸۵۹	۶۵۷۰۲	۰	۶۶۱۶	۱۹۰۸۶۲	..... ملایر
۱۴۵۶۱	۳۳۸۳۸	۰	۶۲۷۵	۹۳۲۲۲	..... نهاوند
۱۳۳۴۷	۱۶۴۹۸۷	۱۳۸۰	۱۳۲۶۷	۹۷۱۳۳۴	..... همدان

۶- نفت و گاز _____ سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

۱-۶- مصرف انواع فرآورده های نفتی (دنباله)

(هزار لیتر)

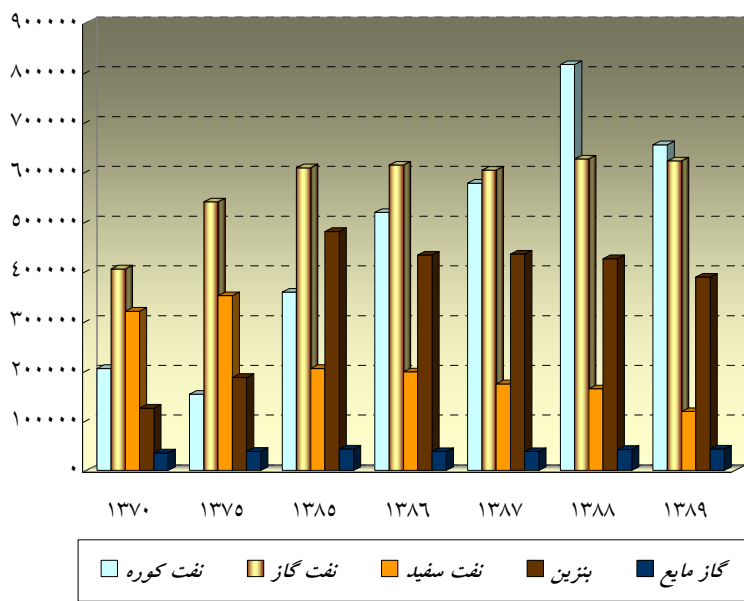
سال و شهرستان	نفت گاز	نفت کوره	روغنهای موتور صنعتی	قییر (تن)	سایر فرآورده ها
..... ۱۳۷۰	۴۰۵۰۰۰	۲۰۵۰۰۰	۵۲۰۰	۰	۰
..... ۱۳۷۵	۵۳۹۸۳۵	۱۵۲۹۹۸	۰	۰	۰
..... ۱۳۸۵	۶۰۸۲۳۳	۳۵۸۳۹۴	۰	۰	۰
..... ۱۳۸۶	۶۱۳۷۸۱	۵۱۸۴۵۳	۰	۰	۰
..... ۱۳۸۷	۶۰۳۵۸۹	۵۷۷۳۲۷	۰	۰	۰
..... ۱۳۸۸	۶۲۵۹۴۶	۸۱۵۶۴۸	۰	۰	۰
..... ۱۳۸۹	۶۲۲۱۲۲	۶۵۴۶۹۰	۰	۰	۰
..... اسدآباد	۴۵۲۱۵	۱۳۴	۰	۰	۰
..... بهار	۸۳۵۰۸	۱۶۲۴۲	۰	۰	۰
..... تویسرکان	۲۵۸۴۵	۱۵۱۳	۰	۰	۰
..... رزن	۷۱۱۸۰	۱۰۴۷۰	۰	۰	۰
..... فامنین ^(۱)	-	-	-	-	-
..... کبودرآهنگ	۹۶۹۴۱	۱۱۷۸	۰	۰	۰
..... ملایر	۱۰۱۴۰۱	۶۲۸۴	۰	۰	۰
..... نهاوند	۳۸۱۹۱	۳۵۷	۰	۰	۰
..... همدان	۱۵۹۸۴۱	۶۱۸۵۱۲	۰	۰	۰

(۱) اطلاعات شهرستان فامنین در شهرستان همدان مستتر می باشد.

مأخذ- شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران منطقه همدان.

نمودار ۱-۶- میزان مصرف برخی از فرآورده‌های نفت

(هزارلیتر)

منبع: جدول ۱-۶

۶- نفت و گاز _____ سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

۶-۲- تعداد مخازن و جایگاههای فروش مواد سوختی

تعداد جایگاه			مخازن سوختی		سال و شهرستان
خصوصی	دولتی	جمع	ظرفیت (لیتر)	تعداد	
۷	۴	۱۱	۱۸۶۲۰۰۰۰	۱۰۰۶	..... ۱۳۷۰
۷	۴	۱۱	۱۸۸۲۰۰۰۰	۱۰۲۱	..... ۱۳۷۵
۳۴	۴	۳۸	۲۰۸۱۲۰۰۰	۱۱۲۴	..... ۱۳۸۵
۳۶	۴	۴۰	۲۱۱۷۲۰۰۰	۱۱۳۲	..... ۱۳۸۶
۴۵	۴	۴۹	۲۲۳۴۲۰۰۰	۱۱۵۸	..... ۱۳۸۷
۵۴	۴	۵۸	۲۳۶۱۲۰۰۰	۱۱۸۴	..... ۱۳۸۸
۵۹	۴	۶۳	۲۴۴۲۲۰۰۰	۱۲۰۲	..... ۱۳۸۹
۴	۰	۴	۱۷۸۱۰۰۰	۱۰۰	..... اسدآباد
۶	۰	۶	۲۲۱۹۰۰۰	۱۱۱	..... بهار
۳	۰	۳	۱۷۶۹۰۰۰	۱۱۰	..... تویسرکان
۴	۰	۴	۲۵۲۵۰۰۰	۱۳۰	..... رزن
-	-	-	-	-	..... فامنین ^(۱)
۸	۰	۸	۴۲۵۰۰۰۰	۱۶۷	..... کبودرآهنگ
۱۲	۱	۱۳	۵۳۹۱۰۰۰	۲۴۶	..... ملایر
۵	۰	۵	۲۴۶۴۰۰۰	۱۲۵	..... نهاوند
۱۷	۳	۲۰	۴۰۲۳۰۰۰	۲۱۳	..... همدان

۵

سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹ _____ ۶- نفت و گاز

۲-۶- تعداد مخازن و جایگاههای فروش مواد سوختنی (دنباله)

تعداد شعب فروش نفت	تعداد پمپ			سال و شهرستان
	نفت سفید	نفت گاز	بنزین	
۹۳۱	۳۴	۶۴	۷۹	..... ۱۳۷۰
۹۴۱	۳۴	۶۴	۷۹	..... ۱۳۷۵
۸۷۶	۲۰	۱۰۹	۲۱۶	..... ۱۳۸۵
۸۷۶	۱۵	۱۲۱	۲۶۸	..... ۱۳۸۶
۸۷۶	۱۵	۱۵۳	۳۲۳	..... ۱۳۸۷
۸۷۶	۱۳	۱۶۱	۴۳۶	..... ۱۳۸۸
۸۷۶	۱۳	۱۸۱	۴۷۸	..... ۱۳۸۹
۶۷	۰	۱۰	۳۱	..... اسداباد
۷۹	۱	۲۰	۴۶	..... بهار
۸۶	۱	۱۲	۱۵	..... تویسرکان
۱۰۳	۰	۱۴	۳۰	..... رزن
-	-	-	-	..... فامنین ^(۱)
۱۲۸	۴	۲۲	۵۰	..... کبودرآهنگ
۱۷۸	۱	۵۰	۹۵	..... ملایر
۹۲	۳	۱۵	۳۱	..... نهاوند
۱۴۳	۳	۳۸	۱۸۰	..... همدان

(۱) اطلاعات شهرستان فامنین در شهرستان همدان مستتر می باشد.

مأخذ- شرکت ملی پخش فرآوردههای نفتی ایران منطقه همدان.

۶- نفت و گاز _____ سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

۳-۶- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی

تعداد انشعاب			تعداد روستاهای گازرسانی شده	تعداد شهرهای گاز رسانی شده	سال و شهرستان
صنعتی	خانگی تجاری	جمع			
۰	۲۶۴۶۵	۲۶۴۶۵	-	۲	..... ۱۳۷۰
۱	۸۲۷۱۱	۸۲۷۱۲	-	۱۰	..... ۱۳۷۵
۲۲۹	۱۹۳۵۶۵	۱۹۳۷۹۴	۲۳۶	۲۶	..... ۱۳۸۵
۲۵۰	۲۰۵۷۶۵	۲۰۶۰۱۵	۳۲۶	۲۶	..... ۱۳۸۶
۲۸۶	۲۲۴۵۴۸	۲۲۴۸۳۴	۴۰۳	۲۶	..... ۱۳۸۷
۳۴۴	۲۴۰۰۷۵	۲۴۰۴۱۹	۴۶۵	۲۷	..... ۱۳۸۸
۳۸۸	۲۵۱۷۲۷	۲۵۲۱۱۵	۵۲۶	۲۷	..... ۱۳۸۹
۶	۱۴۰۳۸	۱۴۰۴۴	۳۶	۱	..... اسدآباد
۶۶	۲۰۶۳۷	۲۰۷۰۳	۴۴	۳	..... بهار
۱۴	۱۸۹۶۳	۱۸۹۷۷	۶۵	۳	..... تویسرکان
۱۳	۲۱۰۱۶	۲۱۰۲۹	۸۲	۳	..... رزن
۲	۶۴۷۸	۶۴۸۰	۲۰	۱	..... فامنین
۳۹	۱۷۵۶۶	۱۷۶۰۵	۴۸	۳	..... کیودرآهنگ
۴۴	۴۷۳۴۴	۴۷۳۸۸	۹۷	۵	..... ملایر
۱۰	۲۵۰۹۳	۲۵۱۰۳	۷۰	۴	..... نهاوند
۱۹۴	۸۰۵۹۲	۸۰۷۸۶	۶۴	۴	..... همدان

سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹ _____ ۶- نفت و گاز

۳-۶- تعداد شهرها و روستاهای گاز رسانی شده و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی (دنباله)

مصرف گاز طبیعی (میلیون مترمکعب)	تعداد مصرف کننده			سال و شهرستان
	صنعتی	تجاری	خانگی	
-	-	۲۴۴	۱۲۰۸۰۰	..... ۱۳۷۰
۱۲۲۷	۷	۲۹۵۸	۸۹۵۵۳	..... ۱۳۷۵
۲۱۶۱	۱۷۲	۱۳۷۰۸	۲۵۴۵۱۷	..... ۱۳۸۵
۲۶۶۶	۱۹۳	۱۵۵۹۸	۲۷۶۹۹۹	..... ۱۳۸۶
۲۶۴۱	۲۲۹	۱۶۹۷۲	۲۹۹۹۱۴	..... ۱۳۸۷
۲۵۶۰	۲۸۷	۱۸۷۷۳	۳۲۸۸۹۵	..... ۱۳۸۸
۲۱۶۶	۳۳۱	۲۱۱۳۵	۳۵۹۲۷۶	..... ۱۳۸۹
۷۹	۴	۹۸۱	۱۸۴۳۸	..... اسدآباد
۱۶۱	۷۲	۱۴۴۲	۲۶۲۶۹	..... بهار
۷۹	۱۴	۱۳۶۲	۲۳۶۴۵	..... تویسرکان
۲۹۶	۱۲	۱۱۸۷	۲۴۱۵۵	..... فامنین
۲۸	۲	۳۹۷	۷۷۲۱	..... رزن
۸۷	۲۰	۶۰۸	۱۸۴۱۲	..... کبودرآهنگ
۲۹۸	۴۸	۳۸۶۸	۶۴۱۴۵	..... ملایر
۱۵۴	۱۰	۱۸۲۵	۳۷۵۸۷	..... نهاوند
۱۵۸۲	۱۴۹	۹۴۶۵	۱۳۸۹۰۴	..... همدان

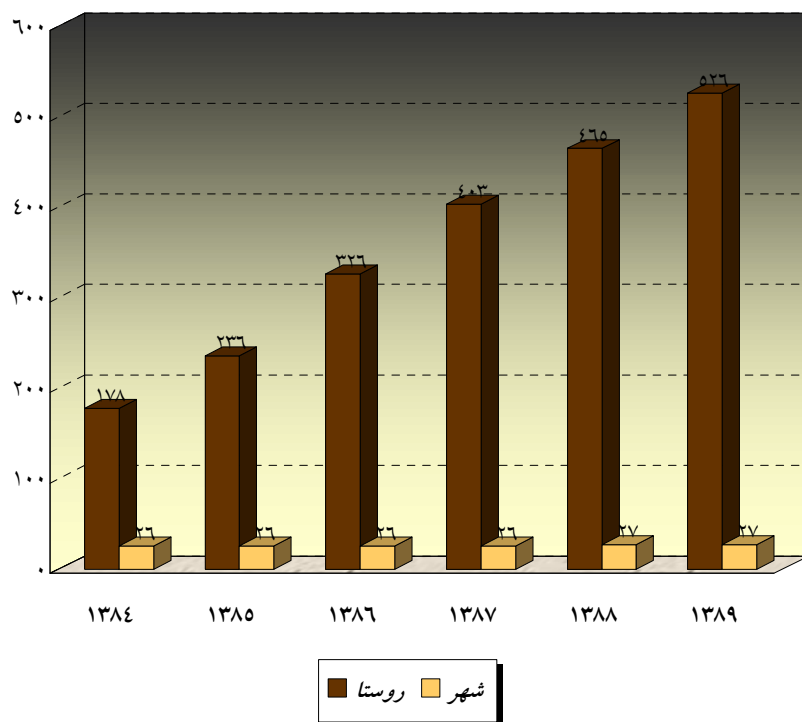
(۱) مصرف نیروگاه شهید مفتح در شهرستان همدان منظور شده است .

توضیحات : (۱) از هر انشعاب گاز ممکن است چند واحد مسکونی، استفاده نماید.

(۲) آمار و ارقام از ابتدای سال بهره‌برداری از گاز تا پایان سال مورد نظر می‌باشد.

مأخذ- شرکت ملی گاز ایران منطقه استان.

نمودار ۲-۶- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده

منبأ: جدول ۳-۶